

Saksbehandler:	Bente Vangdal Espenes	Dato:	18. mars 2015
----------------	-----------------------	-------	---------------

Informasjonsplikt og kontrollplikt ved offentlige anskaffelser knyttet til leverandørens lønns- og arbeidsvilkår

Hvorfor gjelder dette fellesråd og menighetsråd?

Kirkelige fellesråd og menighetsråd er offentlig oppdragsgivere når de gjør innkjøp. Det offentlige som anskaffer av varer og tjenester har en lovpålagt informasjonsplikt og en kontrollrolle-/påseplikt, for å motvirke sosial dumping. Begrepet «sosial dumping» er et uttrykk for at utenlandske arbeidstakere må ta til takke med dårligere vilkår enn de norske.

Bestemmelser om oppdragsgivers plikter finner vi i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter som er hjemlet i lov om offentlige anskaffelser § 7. Denne forskriften gjelder i utgangspunktet kun kontrakter med en verdi over 1550 000,-.

I forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett, gjelder pliktene uten begrensning av anskaffelsens verdi, dersom anskaffelsen gjøres på et felt der det foreligger allmenngjorte tariffavtaler.

Allmenngjorte tariffavtaler

For å motvirke at utenlandsk arbeidskraft får dårligere arbeidsvilkår enn det som er vanlig i Norge, er tariffavtaler allmenngjort med hjemmel i Allmenngjøringsloven.

Allmenngjorte tariffavtaler er avtaler om lønns- og arbeidsvilkår som gjelder for alle arbeidstagere innen det spesifikke området, enten man er en del av avtalen eller ikke.

Det er hittil fattet vedtak om allmenngjøring av tariffavtaler for fem arbeidsområder. For fellesråd eller menighetsråd som offentlig oppdragsgiver

er det allmenngjøring av tariffavtaler på byggeplasser, jordbruks- og gartneri-næring, renhold som er relevante. I tillegg finnes det allmenngjorte tariffavtaler for skips- og verftsindustrien og fiskerinæringen.

Hva innebærer informasjonsplikten?

Innholdet i opplysningsplikten er at man skal opplyse om at lønns- og arbeidsvilkår som gjelder for norsk arbeidsliv, skal gjelde for alle arbeidstagere som benyttes ved gjennomføring av kontrakten.

Informasjonsplikt ved kontrakter med verdi over 1 550 000,-

Ved kontrakter med en verdi over 1 550 000,-, må fellesrådet opplyse allerede ved utlysningen av kontrakten i konkurransegrunnlaget om at kontrakten som utlyses vil inneholde krav om blant annet lønns- og arbeidsvilkår for de som skal være med å gjennomføre kontrakten. Se her forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter § 6 (3).

Bestemmelsen lyder slik:
«Oppdragsgiver skal i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget opplyse om at kontrakten vil inneholde krav om lønns- og arbeidsvilkår, dokumentasjon og sanksjoner i samsvar med denne forskriften.»

I tillegg må det også inntas i selve kontrakten et krav om at lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje, vil gjelde for alle som skal

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Saksbehandler:	Bente Vangdal Espenes	Dato:	18. mars 2015
----------------	-----------------------	-------	---------------

være med å gjennomføre kontraktsforpliktelsen.

Informasjonsplikt i kontrakt der det foreligger allmenngjorte tariffavtaler

Plikten til informasjon innebærer her at bestiller inntar i kontrakten at leverandørvirksomhetens ansatte minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av allmenngjøringsforskrifter.

Bestiller har i kontrakten plikt til å opplyse om hvilke minstelønnsbestemmelser som gjelder. Rent praktisk vil det være hensiktsmessig at bestiller i sin kontrakt med entreprenøren /leverandøren stiller krav om at dette etterleves, men dette er ikke en nødvendig forutsetning for å oppfylle plikten.

I følge departementet bør det i kontrakten fremgå hvilken allmenngjøringsforskrift det dreier seg om.

Systematikken i bestemmelsene om informasjonsplikt er at dersom kontrakten inngås på et område som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal oppdragsgiver stille krav om at forskriften etterleves. Dersom det ikke foreligger en allmenngjort tariffavtale, skal oppdragsgiver ved anskaffelser som har en verdi over 1 550 000 stille krav om at arbeiderne gis «lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje».

Hva innebærer «påseplikten»?

Påseplikten innebærer generelt at oppdragsgiver har en forpliktelse til å påse at kravene som stilles etterleves.

Påseplikt på områder for allmenngjorte tariffavtaler

Påseplikten inntreffer ved kontrakter der det ikke foreligger underleverandører. I

kontrakter der det er underleverandører, har ikke bestiller en tilsvarende plikt. Plikten gjelder kun de som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten.

I henhold til Forskrift om informasjons-, påseplikt og innsynsrett § 6 (3) innebærer påseplikten følgende:

Bestiller i kontrakter uten underleverandører skal «iverksette systemer og rutiner for å undersøke og om nødvendig følge opp at allmenngjøringsforskrifter etterleves. Påseplikten kan oppfylles for eksempel ved at det tas inn kontraktsklausuler om at arbeidstakere minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av allmenngjøringsforskrifter, og at dette følges opp gjennom innhenting av dokumentasjon på arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår»

Påseplikt for anskaffelser over 1 550 000,-

Bestemmelsen i forskrift om lønns og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter § 7, sier følgende om plikten for offentlige oppdragsgivere:

«Oppdragsgiver skal gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes. Graden av kontroll kan tilpasses behovet i vedkommende bransje, geografiske område mv.»

Påseplikten her gjelder selv om leverandøren benytter seg av underleverandører, til forskjell fra kontrakter med en verdi under 1 550 000,- der det er en allmenngjort tariffavtale.

Det kreves at oppdragsgiver utøver «nødvendig kontroll» og der det ansees tilstrekkelig med eksempelvis stikkprøver av timelister for de ansatte, kreves det ikke som etter forskrift om informasjon-

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Saksbehandler:	Bente Vangdal Espenes	Dato:	18. mars 2015
----------------	-----------------------	-------	---------------

påseplikt og innsynsrett iverksettelse av systemer og rutiner.

Særlig om renholdskontrakter

Der fellesråd eller menighetsråd kjøper renholdstjenester, foreligger det i tillegg til informasjons- og påseplikt en plikt for bestiller til å bare bestille tjenester fra renholds byrå som er godkjent av arbeidstilsynet. Alle firma som tilbyr renholdstjenester skal være godkjent av arbeidstilsynet.

Renholdsregisteret over godkjente firma som driver renholdsvirksomhet, finner man her:

<http://www.arbeidstilsynet.no/renholdsregisteret/index.html?tid=234788>

Forbudet mot å bestille renholdstjenester fra byråer som ikke er godkjente av arbeidstilsynet er hjemlet i Forskrift om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester § 17. Arbeidstilsynet anbefaler på sine hjemmesider at kjøpere av renholdstjenester i sine kontrakter har en formulering om krav til registrering, og hvilke konsekvenser unnlatt registrering kan ha.

Forslag til standardmaler som inntas i kontrakt og utlysningstekst

KA anbefaler at man ved hver anskaffelse som omfattes av allmenngjøringsforskrifter og der kontraktens verdi er under 1 550 000,- inntar følgende setning i kontrakten med leverandøren. Setningen er utarbeidet av arbeidstilsynet:

«Arbeidet som skal utføres under denne kontrakten er gjenstand for en allmenngjort tariffavtale etter allmenngjøringsloven. Det innebærer at samtlige

arbeidstakere hos leverandøren/entreprenøren minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av [angivelse av den relevante allmenngjøringsforskriften]. Leverandøren skal på oppfordring fremlegge dokumentasjon som oppdragsgiver krever på ansatte som benyttes i kontraktens lønns- og arbeidsvilkår.»

Det anbefales at det inntas følgende klausul ved hver utlysning og i selve kontraktsteksten av offentlig anskaffelser med en verdi over 1 550 000,-:

«Leverandøren skal sørge for at tilsatte i egen organisasjon og tilsatte hos eventuelle underleverandører ikke har dårligere lønns- og arbeidsforhold enn det som følger av allmenngjort tariffavtale, eller i henhold til landsomfattende tariffavtale for den gjeldende bransje. Dette gjelder bare for tilsatte som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten. Lederen av virksomheten er ansvarlig for at regelen blir etterlevet. Alle avtaler som leverandøren har inngått som innebærer arbeid under denne kontrakten skal inneholde følgende forutsetninger: Leverandøren skal på oppfordring legge frem dokumentasjon om de lønns- og arbeidsvilkår som blir benyttet. Dokumentasjonsplikten omfatter også underleverandører. Dersom leverandøren ikke etterlever klausulen, har oppdragsgiver rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen til det er dokumentert at forholdet er i orden. Summen som blir tilbakeholdt skal tilsvare 2 ganger innsparing for arbeidsgiveren.»

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

☞☞

Frank Ginnestad

FRANK GINNESTAD
adm.dir.